

ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНА
культура мови;
знання національних традицій;
знання етикету;
обізнаність у моді й стилі та ін.

КОМПЕТЕНТНІСТЬ

ПРОФЕСІЙНА	СОЦІАЛЬНА	МЕТОДИЧНА	ОСОБИСТІСНА
кваліфікація; стаж; освіта; управлін- ський досвід; досвід роботи на інших посадах та ін.	здатність перекону- вати людей; уміння спілкува- тися, уважно слухати і чітко формулю- вати відповіді; уміння управляти конфліктами; здатність надихати й вести за собою окремих людей і групи; уміння працювати в команді; здатність співробіт- ничати з іншими на шляху до досягнення загальних цілей та ін.	здатність до сприйняття й інтерпре- тації інформації, до систем- ного мислення; здатність самостійно вирішувати проблеми, що виника- ють, та ін.	заповзят- ливість, ініціатив- ність, здат- ність до ризиків; гнучкість і раціональ- ність мис- лення та дій; логічність вчинків; розвинене почуття власної гідності; само- контроль; відповідаль- ність та ін.

Рис. Класифікація компетентності

Компетентність — не єдина важлива характеристика ефективного керівника. Автори статті згодні із В. Каменською, яка відзначає, що проблема визначення універсального набору професійно важливих якостей і вимог, яким повинен відповідати сучасний керівник будь-якого управлінського рангу, є досить актуальною, тому що її дослідження дозволить значно підвищити ефективність діагностики і прогнозування оптимальної структури особистості керівника [17, с. 47].

Але універсальний набір якостей ще не гарантує ефективність управлінської діяльності, підтвердженням цього можна навести думку В. Розанової: "очевидним є те, що просте перерахування якостей не є універсальною оцінкою. За кордоном давно відмовились від такого підходу в оцінці керівників, оскільки не було отримано достовірних даних про кореляцію між набором визначених якостей, якими гіпотетично повинен володіти керівник, та ефективністю його діяльності" [23, с. 376].

Отже, компетентність — основна характеристика особистості сучасного керівника. Вважаємо, що людина не народжується з набором перелічених вище характеристик компетентності, а всі вони розвиваються в процесі соціалізації природних здібностей. Таким чином, актуальним напрямом дослідження компетентності керівника є визначення умов та факторів формування компетентності особистості.

Література: 1. Марченко І. П. Какой руководитель нам нужен. — М.: Экономика, 1993. — 176 с. 2. Бандурка А. М. Основы психологии управления: Учебник / А. М. Бандурка, С. П. Бочарова, Е. В. Землянская. — Харьков: Университет внутренних дел, 1999. — 528 с. 3. Вересов Н. Н. Психология управления: Учебное пособие. — М.: Московский психолого-социальный институт; Воронеж: Изд. НПО "МОДЭК", 2001. — 224 с. 4. Веснин В. Р. Практический менеджмент персонала: Пособие по кадровой работе. — М.: Юристъ, 2003. — 496 с. 5. Вудкок М. Раскрепощенный менеджер. Для руководителя — практика: Пер. с англ. / М. Вудкок, Д. Френсис. — М.: Дело ЛТД, 1994. — 320 с. 6. Деркач А. А. Формирование эффективного стиля управленческой деятельности руководителя / А. А. Деркач, Ю. В. Синягин, А. Н. Морозов. — М.: РАГС, 1999. — 104 с. 7. Каменская В. Г. Социально-психологические основы управленческой деятельности: Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений. — М.: Изд. центр "Академия", 2002. — 160 с. 8. Лемберт Т. Ключові проблеми керівника. 50 перевірених способів вирішення проблем: Пер. з англ. — К.: Всеуито, Наукова думка, 2001. — 304 с. 9. Тарасенко В. В. Технология успеха руководителя. — 2-е изд., перераб. и доп. — Харьков: Золотые страницы, 2003. — 588 с. 10. Типы руководителей — стили управления / Сост. Н. А. Некрасов. — Новосибирск: ВО "Наука", Сибирская издательская фирма, 1992. — 132 с. 11. Шикун А. Ф. Управленческая психология: Учебное пособие / А. Ф. Шикун, И. М. Филинова. — М.: Аспект-Пресс, 2002. — 332 с. 12. Новый тлумачний словник української мови. В 4-х т. Т. 2 / Укл. В. В. Яременко, О. М. Сліпущко. — К.: Вид. "Аконіт", 1999. — 912 с. 13. Ожегов С. И. Словарь русского языка: Ок. 57000 слов / Под ред. чл.- корр. АН СССР Н. Ю. Шведовой. — 20-е изд., стереотип. — М.: Русск. яз., 1988. — 752 с. 14. Ленин В. И. Полное собрание сочинений. Т. 40. — М.: Изд. политической литературы, 1974. — 508 с. 15. Журавлев П. В. Персонал. Словарь понятий и определений / П. В. Журавлев, С. А. Карташов, Н. К. Маусов, Ю. Г. Одегов. — М.: Экзамен, 1999. — 248 с. 16. Жариков Е. С. Вступающему в должность. Научно-популярный справочник для начинающего руководителя. — М.: Знание, 1985. — 128 с. 17. Кабушкин Н. И. Основы менеджмента: Учеб. пособие. — 6-е изд., стереотип. — Мн.: Новое знание, 2003. — 336 с. 18. Управление персоналом в условиях социальной рыночной экономики / Под научной ред. проф. докт. Р. Мара, докт. Г. Шмидта. — М.: Изд. МГУ, 1997. — 480 с. 19. Галенко В. П. Как эффективно управлять организацией? / В. П. Галенко, О. А. Страхова, С. И. Файбушевич. — М.: Бератор-Пресс, 2003. — 160 с. 20. Управление персоналом: Энциклопедический словарь / Под ред. А. Я. Кибанова. — М.: ИНФРА-М, 1998. — VIII. — 456 с. 21. Колесник Ф. Какими компетенциями должен обладать идеальный сотрудник? // Кадровик. — 2004. — №1. — С. 30 — 33. 22. Кисиль Л. Е. Керівник підприємства: компетенція та адміністративна відповідальність. — Київ. — 1998. — 80 с. 23. Розанова В. А. Психология управления. Учебное пособие. — М.: ООО "Журнал "Управление персоналом", 2003. — 416 с.

Стаття надійшла до редакції
29.07.2005 р.

УДК 336 (477)

**Басанцов І. В.
Щербаков О. І.**

ЧИ ПОТРІБНА НОВІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ "ПРОЗОРА СИСТЕМА" ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН?

Problems of financial transparency in conditions of the reformational process beginning were reduced basically up to the solution of problems of the elementary order, account and control in public finances. In the article the basic principles of "transparency" are offered; open and effective rules are recommended to adjust procedures of reception, reconsideration and appealing of all administrative decisions.

Проблеми фінансової "прозорості" в умовах початку реформационного процесу зводилися в основному до вирішення питань елементарного порядку, обліку та контролю в державних

фінансах. Ця діяльність в основному орієнтувалася на виправлення очевидних недоліків бюджетного процесу (потреба в не суперечливій законодавчій базі, казначейський принцип виконання та ін.), при наявності яких держава просто не може вважатися дієздатною і нормально функціонуючою. Кардинальне питання про те, чи потрібна новій економіці України "прозора система" фінансових відносин, тонуло у текучій вирішенні оперативних проблем боротьби з негативами фінансових відносин, породжених реформаційним процесом, і в основному зосереджувалося на бюджетних проблемах держави.

Сьогодні завдання ставиться ширше — не тільки упорядкувати взаємини усередині бюджетної сфери, але й визначити місце державних фінансів у цивілізованій системі економічних відносин, орієнтованих на ринкові механізми регулювання.

У теоретичному плані забезпечення "прозорості" і підконтрольності операцій у сфері державних фінансів переслідує дві основні цілі:

а) підвищити ефективність розподілу фінансових ресурсів держави;

б) дозволити економічним суб'єктам приймати рішення на базі повної і точної інформації, правильно оцінювати ділові ризики, а також фактичну результативність державної політики [1].

Автори вважають за доцільне виділити чотири основні принципи "прозорості", яких повинні дотримуватися всі цивілізовані країни:

1. *Принцип прав і обов'язків держави.* Даний принцип означає необхідність проведення границі: *по-перше*, між грошово-кредитною та бюджетною політикою влади; *по-друге*, у відносинах з підприємствами, що знаходяться в державній власності; *по-третє*, з компаніями приватного сектору.

2. *Принцип доступності інформації.* Цей принцип декларує необхідність регулярної публікації урядом докладної інформації про бюджетний процес. Мається на увазі більш широкий набір показників, ніж звичайно надається в офіційних звітах про виконання бюджетів і зведених доповідях контрольно-ревізійних органів.

3. *Принцип відкритості виконання бюджету та контролю результатів.* Це стосується широти охоплення даних, доступу інформації, її вірогідності та цілісності. Особливістю є лише акцент на узгодженні урядових документів з існуючими процедурами міжнародних стандартів статистичної і бухгалтерської звітності.

4. *Принцип незалежності контролю за надійністю інформації.* Цей принцип має на увазі не тільки традиційні методи перевірки у вигляді відомого аудиту та незалежного статистичного обліку, але й заклик до офіційної влади заохочувати практику надання первинних даних про свою фінансову діяльність для незалежних аналітиків. У деяких країнах (зокрема, у США) в результаті низки виявлених перекошувань фінансової звітності розглядалося питання про принесення керівниками компаній клятви про вірогідність фінансової звітності [2].

На переконання ведучих вчених та спеціалістів-практиків, для реалізації цих принципів державі необхідно:

а) захищати свою довгострокову економічну стратегію та пов'язану з нею бюджетну політику;

б) погоджувати короткострокові прогнози про виконання бюджету з цілями та завданнями довгострокової стратегії соціально-економічного розвитку;

в) забезпечувати відповідність положень фінансової стратегії міжнародним зобов'язанням держави, особливо в частині завдань по забезпеченню стабільності умов господарювання та стимулювання зростання економіки;

г) доводити до суспільства прогностичні оцінки за окремими ключовими показниками бюджетної політики держави.

Практична фінансова "прозорість" є фундаментом нормальної контрольно-наглядової діяльності держави, що реалізується в рамках: політики фінансової "прозорості"; забезпечення "прозорості" бюджетного процесу; "прозорої" податкової політики; чіткої системи розподілу бюджетних коштів; досконалого законодавства контрольної діяльності [3].

Політика фінансової "прозорості" у діяльності держави включає наступні основні напрямки:

чіткий поділ функцій між державою і приватним сектором; встановлення жорсткої границі між операціями, які здійснюються державними установами та підприємствами нефінансового профілю, і операціями в рамках консолідованого бюджету в цілому;

надання інформації про фінансову підтримку, яка здійснюється за рахунок коштів держави;

розмежування відповідальності та ресурсів між різними рівнями організації бюджетної системи;

чітке визначення цілей операцій, які здійснюються за рахунок коштів позабюджетних фондів;

наявність незалежного аналітичного центру, наділеного широкими повноваженнями по нагляду за діями уряду.

Забезпечення "прозорості" бюджетного процесу пов'язане з: чітким поясненням цілей і пріоритетів при підготовці проекту бюджету;

відкритою процедурою обговорення та затвердження бюджетних документів;

забезпеченням доступу контролюючих інстанцій до даних про виконання бюджету та результати перевірок;

наданням доступу громадськості до результатів аудиту виконання проекту бюджету та його фінансового виконання.

"Прозорість" податкової політики держави припускає:

правову базу оподатковування, що виключає застосування владою різного рівня податкових пільг чи реструктуризацію податкових недоїмок на власний розсуд;

зрозумілу процедуру виконання податкового законодавства, чіткі вимоги до розкриття інформації, наявність кодексу поведінки податкових органів;

"прозору" оцінку виконання бюджету по податкових пла- тежах [4].

"Прозоре" фінансове законодавство і контроль за дотриманням фінансового права характеризують:

відкриті процедури розроблення законодавчих актів і наявність публічних форм контролю за їх виконанням;

чітке визначення статусу всіх учасників процесу та методу реалізації наданих повноважень;

регулярна оцінка витрат на здійснення контрольних процедур.

Зрозуміло, що питання побудови досконалої бюджетної системи займають істотне місце в політиці фінансової "прозорості", але не вичерпують її. Не менш важливим є питання, як бюджетна система торкається інших механізмів життєзабезпечення суспільства, як вона реально допомагає чи перешкоджає розвитку економіки [5].

Звідси випливає, що ключовою роллю держави є забезпечення стабільних умов для всіх економічних суб'єктів. Економічні суб'єкти мають право планувати своє майбутнє, забезпечуючи зростання економіки та гарантуючи достойні умови життя населення. Те, наскільки "прозорими" при цьому мають бути дії держави, повинне вважатися найважливішою передумовою для стійкого економічного розвитку. "Прозорість" у даному випадку буде підтримувати довіру до дій влади, та відповідно, будуть підтримуватися і механізми демократичного контролю в суспільстві.

При цьому фінансова "прозорість" держави витлумачується не тільки в плані внутрішнього устрою бюджету, але в однаковій мірі і в цільових функціях держави як ключової ланки економічної політики.

Продовження ринкових перетворень в Україні повинно враховувати той факт, що в інституціональних і структурних реформах повинен бути зацікавлений бізнес, що бачить своє майбутнє одночасно як ланка національної економіки і як гравець на світовому ринку. Але це вже висуває якісно нові вимоги до змісту і форм діяльності держави. Щоб здійснити розподіл ролей на практиці, необхідно взяти під ефективний, "прозорий" контроль систему управління державними фінансами.

В останні роки необхідність підвищення "прозорості" державного фінансового контролю спонукала до виникнення ідеї

його стандартизації. Мова йде про розробку процедурних стандартів контролю, що пов'язано з активізацією роботи з регламентації державної контрольної діяльності.

Необхідність розробки та документального закріплення процедур фінансового контролю обумовлена тим, що відсутність єдиного опису процедур призводить до неузгодженості дій державних контролерів при проведенні тих чи інших контрольних заходів (ревізій, перевірок).

Тому, на думку авторів, доцільним було б у кожній конкретній ситуації використовувати напрацьовані раніше алгоритми дій, що можуть коректуватися в залежності від специфіки об'єкта і ситуації, що склалася в даний момент. Такі алгоритми можуть бути певним чином систематизовані та документально закріплені, що є першим кроком на шляху до створення "прозорої" системи стандартів державного фінансового контролю. На погляд авторів, при розробці алгоритмів — стандартів контролю — доречно було б використовувати стандарти аудиторської діяльності, але при цьому необхідно надзвичайно обережно відноситися до механічного перенесення закордонних концепцій і стандартів в області контролю, враховуючи специфіку реформаційно-перехідного етапу розвитку економіки нашої країни.

Однією з найважливіших функцій контролю є функція фінансового аналізу. Саме від посилення ролі цієї функції в контрольно-наглядовій діяльності держави залежить "прозорість" всього фінансового контролю. Адже в результаті аналізу формується оцінка вірогідності об'єкта обліку, що перевіряється. Дана оцінка є непрямим свідченням, на основі якого приймається рішення про необхідність застосування певних контрольних процедур, у більшому ступені орієнтованих на одержання прямих свідчень, якщо ця необхідність впливає з попереднього аналізу, обліку та контролю.

Мета аналізу реалізується у формі вирішення конкретної управлінської задачі, поставленої перед контролем. Аналітична задача є конкретизацією мети аналізу з обліком організаційних, технічних і методичних можливостей проведення аналізу. Прикладом аналітичних задач можуть бути: аналіз ліквідності балансу, аналіз фінансового стану і платоспроможності, аналіз динаміки і структури балансу, факторний аналіз прибутку, обсягу виробництва і витрат, моніторинг найважливіших фінансових індикаторів, комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємств та ін.

Треба зазначити, що аналітична інформація виявиться марною, якщо не будуть дотримані такі необхідні принципи аналізу, як: *доречність, вірогідність, істотність, порівняльність*.

Доречність і вірогідність — це дві першочергові ознаки, які роблять аналітичну інформацію "прозорою" і корисною для ухвалення рішення. Доречною є та інформація, що здатна підтвердити, чи спростувати передбачуване управлінське рішення. Цінність аналізу полягає у своєчасності, що є важливим аспектом доречності та вірогідності. Інформація достовірна, якщо вона відповідає вимогам правдивості, повноти та нейтральності.

Порівняльність перетинається з доречністю та вірогідністю. Порівняння — один з основних прийомів фінансового аналізу для збільшення корисності аналітичних висновків при ухваленні управлінського рішення. Альтернативність вибору залежить від результатів порівняння даних, що перевіряються, з даними попередніх періодів, інших підприємств, прогнозними чи плановими.

Істотність характеризує рівень цінності аналітичних висновків для вирішення аналітичної задачі та контролю [6].

Існує багато методик проведення аналізу. Однак для "прозорої" системи фінансових відносин автори пропонують використовувати наступні концептуальні блоки аналізу: загальну оцінку фінансового стану і його зміни за звітний період; аналіз фінансової стійкості підприємства; аналіз ліквідності балансу, ділової активності та платоспроможності підприємства, аналіз фінансових результатів (таблиця).

Схема проведення аналізу й оцінки фінансового стану організації при проведенні контролю

Етапи аналізу	Задача аналізу	Формована оцінка
1. Порівняльний аналіз складу і динаміки балансу	Аналіз структури балансу	Забезпеченість власним капіталом. Величина чистих активів
	Аналіз динаміки балансу	Тенденції зростання (зниження) власного капіталу. Тенденції зростання (зниження) чистих активів
	Аналіз структурної динаміки балансу	Динаміка статей балансу: збитки, прострочена заборгованість, у тому числі, бюджету. Різкі зміни окремих статей балансу
2. Аналіз фінансової стійкості	Аналіз загальної величини основних джерел формування запасів і витрат	Абсолютна стійкість. Нормальна стійкість. Передкризовий стан. Кризовий стан
	Аналіз джерел, що послаблюють фінансову напруженість	Наявність тимчасово вільних коштів резервного та спеціального фондів. Перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською
	Аналіз неплатежів	Заборгованість по зарплаті. Прострочена заборгованість поставщикам і банкам. Недоїмки у державних і місцевих бюджетах
3. Аналіз платоспроможності	Аналіз можливості погашення боргових зобов'язань у термін і в повному обсязі	Співвідношення власного і позикового капіталу. Забезпеченість виплати відсотків по кредитах. Забезпеченість власними обіговими коштами
	Порівняльний аналіз показників платоспроможності	Динаміка показників платоспроможності за ряд років
	Оцінка структури балансу	Структура балансу задовільна — підприємство платоспроможне. Структура балансу незадовільна — підприємство втратило платоспроможність
4. Аналіз фінансових результатів	Аналіз прибутку	Валовий дохід. Прибуток від реалізації. Фактори прибутку від реалізації. Чистий прибуток. Використання прибутку
	Аналіз рентабельності	Рентабельність усього капіталу. Рентабельність власного капіталу. Оборотність запасів

На думку авторів, ефективність контролюючої роботи, може характеризуватися: ступенем впливу на поліпшення фінансово-господарської діяльності в об'єктах, що перевіряються; підвищенням відповідальності та рівня економічної підготовки посадових осіб, пов'язаних з формуванням, розподілом і використанням фондів коштів, дотриманням фінансової дисципліни; об'єктивною оцінкою причин порушень законодавства у сфері фінансово-господарської діяльності та встановленням винних у них; прийняттям конкретних і дійових заходів для попередження порушень у майбутньому [7].

Найважливішим параметром "прозорої" системи дієвості контролю є його результати. У зв'язку з цим кожен контрольний

захід за виконанням державного бюджету повинен чітко встановлювати та формулювати відповіді на наступні запитання:

які міри приймалися чи не приймалися державними контрольними органами для забезпечення повноти та правильності формування та виконання бюджету;

які та яким чином дотримані чи порушені норми законодавчих та інших нормативних актів при здійсненні бюджетного процесу [8].

Як конституційна та демократична держава, Україна потребує проведення повномасштабного реформаційного процесу у сфері державного фінансового контролю. Система, що визначає організацію та діяльність органів влади, зокрема органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, повинна відповідати вимогам ефективного державного управління. Тому ключовими характеристиками діяльності органів державної влади на усіх рівнях управління повинні стати "прозорість" та контрольованість фінансових відносин як бюджетної, так і господарської сфери діяльності. Тому, автори вважають за необхідне запровадити відкриті та ефективні правила, що регулюватимуть процедури прийняття, перегляду та оскарження усіх управлінських рішень. Такі правила повинні обов'язково включати розробку та запровадження "прозорих" процедур у сфері державних фінансів.

Література: 1. Алієва В. Аналіз казначейської системи виконання державного бюджету: переваги і недоліки // Економіст. — 2002. — №5 — С. 15. 2. Чечуліна О. О. Перспективи удосконалення структури // Казна. — 2000. — №11. — С. 27. 3. Степашин С. В. Государственный финансовый контроль. Учебник для вузов / С. В. Степашин, Н. С. Столяров, С. О. Шохин, В. А. Жуков. — СПб.: Питер, 2004. — 556 с. 4. П'ятаченко Г. О. Удосконалення механізму наповнення дохідної частини бюджету // Фінанси України. — 2001. — С. №6 — 19. 5. Василюк О. Д. Державні фінанси України: Навч. посібник. — К.: Вища школа, 2000. — С. 608. 6. Радионова В. М. Финансовый контроль: Учебник / В. М. Радионова, В. И. Шлейников. — М.: ФБК-Пресс, 2002. — С. 202. 7. Шевчук В. О. Модифікація фінансового та банківського контролю, як передумова регулювання перехідної економіки в умовах державно-правової реформи в Україні. // 36. наук. праць НДФІ. — К., 1998. — №6. — С. 9. 8. Юрій С. І. Бескид І. Н. Бюджетна система України / С. І. Юрій, І. Н. Бескид. — К.: Изд. НІОС, 2000. — 400 с.

Стаття надійшла до редакції
8.09.2005 р.

УДК 332.1:330.332

Манцуров І. Г.

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ

In the article the territorial investments' breakdown in the fixed capital of Ukraine using statistical methodology is considered. For the comparative analysis of the investment process efficiency in the Ukrainian regions, the system of statistical indexes has been developed. This system enables to estimate a proportionality level between the investment streams and value added that has been produced in one or another region. Even taking into account some positive changes, it has been demonstrated that the depth of investment disproportions remains pretty considerable. It is also proved that investment risks estimation consolidated system should be developed in the country and this might be considered as one of the priority directions of investment process scientific management.

Світовий досвід показує, що країни з перехідною економікою не в змозі розвивати господарство без залучення й ефективного використання інвестицій. Акумуляуючи капітали різних

форм власності та забезпечуючи можливість залучення й використання сучасних технологій та менеджменту, інвестиції сприяють поживленню ринків товарів та послуг. Інвестиції також виступають одним із засобів макроекономічної стабілізації, що дозволяє їм здійснювати вплив на вирішення соціальних проблем трансформаційного періоду.

Перше згадування про поняття інвестицій у вітчизняній економічній літературі було під назвою "капітальні вкладення". Тоді інвестиції виступали в контексті одного з найважливіших економічних інструментів, який характеризував діяльність будівельного комплексу. Сучасне ж визначення категорії "інвестиції" у працях українських економістів у цілому узгоджується із розумінням змісту інвестицій у працях західних економістів. На їх думку (і з нею можна погодитись), інвестиції — це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті чого створюється прибуток або досягається соціальний ефект.

Проблема інвестування української економіки залишається однією з найгостріших проблем сьогодення. Цікавість вітчизняних економістів до інвестиційної тематики знаходить своє підтвердження у багатьох наукових напрацюваннях останніх років. Разом з теоретичними розробками питань інвестицій у роботах Л. М. Борща, В. М. Гейця, С. К. Реверчука, А. А. Переседи [1 – 4] існують не менш важливі підходи теоретико-прикладного характеру до оцінювання інвестиційних процесів в Україні. Чільне місце серед них займають дослідження інвестиційного клімату на регіональному рівні, що вже тривалий час проводяться рейтинговою агенцією Інституту реформ. У публікаціях [5; 6] аналітичного центру акцентується увага на регіональній політиці у контексті залучення інвестицій в українську економіку. Отже, саме регіональні аспекти у вивченні інвестиційних процесів викликають особливий науково-практичний інтерес. З огляду на актуальність згаданої тематики і необхідність подальших розробок у цьому напрямі у даній роботі пропонується розглянути територіальний розподіл інвестицій в основний капітал за допомогою методологічного інструментарію статистики.

Для оцінювання та порівняльного аналізу інвестиційного процесу за регіонами статистика використовує такий індикатор, як обсяг інвестицій у основний капітал (ІВОК) у розрахунку на 1 особу. Оглядовий аналіз статистичних даних показує, що в цілому по Україні та по більшості регіонів до 1998 р. спостерігалась стійка тенденція зниження інвестиційної активності. Натомість, починаючи з 1998 р. величина інвестицій в розрахунку на 1 мешканця поступово зростала.

Стабільно високі значення цього показника протягом усього аналізованого періоду мали м. Київ, Київська, Дніпропетровська, Запорізька області. Цікаво, що такі регіони, як Житомирська і Херсонська області, посідаючи у 1990 р. одні з найвищих місць, у наступні роки поступово здали позиції і скотилися до аутсайдерів за рівнем інвестиційної активності. В результаті у 2004 р. ці області посіли відповідно 26-те та 23-тє місця за середньодушовим обсягом ІВОК. Відвертими аутсайдерами за усі роки, що вивчаються, були Вінницька, Тернопільська та Чернівецька області.

Заслугує на увагу динаміка капітальних вкладень у м. Києві, яка має деяку специфіку порівняно із загальноукраїнською тенденцією (рис. 1).

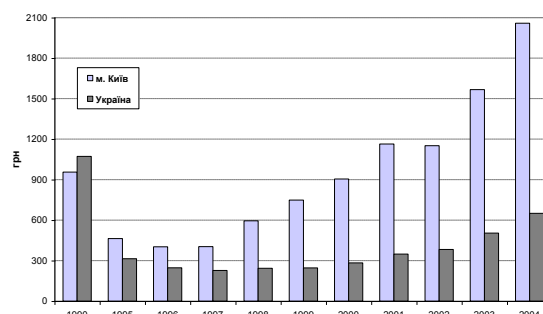

Рис. 1. Динаміка інвестицій в основний капітал на 1 особу по Україні та Києву